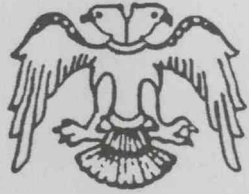

TÜRK TARİH KURUMU

TÜRK TARİH KURUMU KÜTÜPHANESİ
SÜRELİ YAYINLAR

KAYIT NO: 5037604.....

ADI: Taşpınar.....

CİLT:

SAYI: 86.....

YIL: 1941.....

86, 1941

Taşpınar

No
86

TAŞPINAR

Afyon Halkevi Mecmuası

Sayı : 86 - Ağustos 941

“Namık Kemal,,in Afyonda Medfun annesi VE Kendi çocukluğu hakkında

Edip Ali Baki

Büyüklerimizin haltercümesine ait yazılarda çocuklukları ve aile durumları hakkında pek az malumata sahibiz. Hele onları milletimize hediye eden aziz annelere dair bilgilerimiz ekseriya bir hiçten ibarettir.

En yakın bir devrin mahsulü olduğu halde, Türk vatan ve hürriyetinin büyük kahramanı Namık Kemâl hakkında, yazılan eserlerde küçüklük çağları ve annesi hakkında verilen malûmat müphem ve noksandır.

Gerçi, Kemâl, vatanın sinesinde büyük varlığını tanıttıktan ve gönüllerde muhabbet ve perestiş saltanatını kurduktan sonra hayatı ve yüksek menakıbı hakkında hayli bilgiye malikiz. Onun mukaddes çehresini görenler ve ilâhî sesini işitenlere memleketimizde daha rastgelmekteyiz. Fakat, küçüklüğü, çocukluğu....

Bizzat oğlu Ali Ekrem merhum tarafından yazılan ve Devlet Matbaasında 1930 tarihinde basılan (Namık Kemâl) adlı eserde şu satırları okuyoruz:

“... Kemalın validesi henüz genç yaşında iken vefat etti. Kemâl iki yaşında anasız kaldı. Ve bittabi kayın pederinin yanında kalamıyan babasından da mahrum kaldı...”

Verilen bu malûmatta büyük annesinin nerede ve ne vakit öldüğü ve Kemâli kaç yaşında öksüz bıraktığı noksan kalıyor.

Ali Ekrem, şüphesiz babasının fazilet ve insanlığının en iyi akislerine varis olmuş ve daima hürmetimizi aziz şahsiyyetinde toplamış değerli bir edip ve âlimimizdir.

İÇİNDEKİLER:

Namık Kemalın Afyonda medfun annesi ve kendi çocukluğu hakkında Edip Ali Baki

Vehbi Çizmecinin Matbuat hayatı H. S.

Böyle Deyebilmeli (Şiir) M. Gündüz

Mecnunun Defterinden (Şiir) Mahir Türkkan

Dilerim (Şiir) Osman Attila

Türkiye Bağcılığında Afyonun yeri .. Dr. Nail Oraman

Vehbi Çizmecinin Bir yazısı

İstek (Şiir) i Ali Gündüz

Okumak ve Duymak Salih Ulutaş

Afyon Şairleri (Askerî) Edip Ali Baki

Afyonun Büyük Hekimleri " " "

Destan Saz Şairi Veysel

Halkevi Çalışma Notları

5037604
1941, 86

Büyük Vatan babası Namık Kemâl, vatan sevgisini anne, baba, aile, evlât gibi bütün rabıtalının fevkında tanıdığı ve vatani bir ilâh derecesine çıkardığı için, sevgili Alisine ancak vatan ve hürriyet sevgisinden bahsetmiş olması gayet tabiidir. Bu cihetten Ali Ekrem merhumun ninesi hakkında verdiği malûmat müphem ve noksandır.

Kemâl, kendi ve kendilerinininki ile meşgul olsaydı; o, okadar bizim, kendimizin olurmuydu? Kemâlin annesi vatan, ailesi millet olduğu için hepimiz, her Türk, bir parça kendini Kemâle mensup addeder ve onunla iftihar duyar...

Kemâl hakkında yazılan muhtelif eserlerde, Edebiyat kitapları ve Ansiklopedilerde bu hususta, yukarıdaki malûmattan başka bir şeye tesadüf edilemiyor.

Biz bu tetkik yazımızla, Afyonda 938 de bulmuş olduğumuz, Kemâlin annesinin mezar taşı, ve Gedik Ahmet Paşa Kütüphanesinde Fatımatüzzehra adını taşıyan vakıf bir kaç kitap, bir Tebrîkisâl Manzumesi, bir Memuriyet Teşebbüsü, Kamâlin çocukluğuna ve son zamanlarına ait birkaç hatıra aya istinat ederek büyük vatanperver ve annesi hakkında, şimdiye kadar yazılmamış ve basılmamış bazı mevsuk malûmatı tesbite çalışacağız.

Kemâlin büyük pederi, Abdüllâtif Paşanın 1263 hicri yılında Afyonda Muhassil (mutasarrıf , mütesellim , Vali vekili) olarak bulunduğunu, o tarihlerde Afyon Müftüsü olan Keskin oğullarından merhum Hasan Ekmel efendinin, Abdüllâtif Beye yazdığı bir "tebriksal,, manzumesinden öğreniyoruz. Aynı zamanda Abdüllâtîfin padişah Abdülmecide intisap derecesini, şiir ve edebiyata meylini ve kızının vefatından bir veya iki sene evvel Afyona geldiğini anlıyoruz.

Mezkûr manzumede şöyle:

Bahusus sahib karahisar beldesine bişşeref
Gönderip Abdüllâtif bendesin bil' ihtiram
Öyle bir sahip şiyemkim reyi irfanın anın
Görmemiş çeşmi cihan devri zaman aynı faham
Hem secaat, hem zarafet hem sehayi adlile
Cümle akranını faik dendi serdarülavam
Böyle evsaf ile ziba olduğuyçin o zat
Zikri hayrin edüp verdi zebanın suphü şam
diyor.

ve sonunda şu:

"Yaverin lutfi hudam ola Lâtif Bey du cihan.

Mısraî ile de 1263 hicri yılına tarih düşüyor.

Yine bu yazının başka bir yerinde, Afyonlu Tahir Ağa adında bir şairin Abdüllâtif Beye methiye yazdığını ve onun dostları arasında olduğuna işaret ediyor.

Yüksek zekâsı, iyi huyluluğu ve âlicenap ruhiyle muhitine sevgi ve saygı telkin eden ve etrafında bir irfan ehli hâlesi meydana getiren Vali vekili Abdüllâtif, o vakitler Afyonda canlı ve neş'eli bir hayat geçiriyordu.

Değerli bir Hanımefendi olan eşi Mahdume kadın, nezih ve asil bir damat M. Asım Bey, hepsinin üzerine titrediği genç, kibar, kıymetli kızı Zehra hanım, hergün yeni bir yaramazlığından, yeni bir espirisinden sonsuz bir zevk duyduğu torunu Mehmet Kemâl. Ve (Mesuduz!) diyebilecek bir aile reisi: Latif Bey.

Fakat, Beklenilmeyen, büyük bir felâket bahtiyar dedenin bu lâtif hayatını tarumar ediyor. Lâtif Beyin sevgili ve biricik kızı Fatıma Zehra 1264 hicri yılının Şevval başında, yani Ramazan bayramında ölüyor. Ve birden, neş'eler payansız kedere, tebessümler göz yaşına, kahkahalar hıçkırığa çevriliyor.

Kederli baba çok sevdiği biricik yavrusuna gayet süslü nakışlarla işlenmiş, İstanbulda ihzar edilmiş mermer sandukadan bir mezar yaptırarak teselli arıyor. Ve aziz ölüyü o devrin en itibarlı yeri olan Mevlevi Dergâhının bahçesine defnediyor. 16. cı Asrın divan şairleri içinde mümtaz bir yer alan Afyonlu Mehmet Semâî halkın dili ile Sultan Divanı türbesi ittisalinde.

Bu mezare kitabe olarak o devrin şairlerinden olan ve İstanbulda ikamet eden Mahvî namında bir zata şu manzum kitabeyi yazdırıyor:

Abdüllâtif Efendinin duhteri güzini
Gurbette kaldı mahzun ol nazenin ziba
Bayram gecesi mürgıruhu uçunca arşa
Ruzü sururu matem ettirdi bize hayfa
Surette sahibi iffet siyrette pâk tiynet
Bu hüsn ile felekte hiç görmemişti dünya
Munlayı rume bende olduğu şüphesizdir
Sultan Divanı huzurunda idindi me'va

Damanı Fatıma ile âli resule düştü
Affeyle ya gafur, ol bikes garip Zehra
Göz yaşı ile yazdı Mahvî duade tarih
Cennettebula Zehra Hanım bakayî ranâ

Sene - 1264

Taşın yanlarına güzel bir ta'lik yazı ile şunlarda ilâve edilmiştir.

Bir tarafında :

Ricali devleti aliyeden
Karahisar sahip
Muhassılı saadetlû
Abdüllâtif Efendinin
Kerimeî muhteremeleri

Diğer tarafında :

Cennet mekan firdevs
Aşîyan
Merhum ve mağfurleha
Fatimetüzzehra
Hanımın ruhu için
Elfatiha.

Sene - 1264 Gr. L

Afyonda 1291 hicri yılı yangınında dergâh yanmış. Kabir kısmen zedelenmiş ve 1318 de üç gün devam eden, ve Afyon için müthiş bir felâket olan büyük yangında dergâh ikinci defa yandığı vakit kabir biraz daha harap olmuş ve 12 yıl evvel cami içindeki kabirler kaldırıldığı sıralarda, bu mezar taşları yerlerinden alınarak cami avlı ve bahçesinin muhtelif yerlerine, rastgele bırakılmış.

Halen mezardan mevcut kalan parçalar :

- 1 — Bir adet kitabeli büyük baş taşı.
 - 2 — Bir adet sandukanın çiçekli kabartma, yekpare yan cephe taşı.
 - 3 — İki parça sandukanın kırık diğer cephe taşı.
 - 4 — Ayak tarafındaki yazısız karşılık taşı.
- Kabir yeri, camiin iç kapısının merdiven sahanlığındaki eşiklere

bitişik, üçüncü ve dördüncü basamakların hizasına gelen yerde yanlışsız olarak tespiti imkân vermektedir.

* *

Afyon Gedik Ahmet Paşa Kütüphanesinde mevcut yazma kitapları, kütüphane memuru Bekir Sıtkı Sencerin yardımı ile tetkik ettiğim sırada (1668) numarada mukayyet ve Mevlevihane Kütüphanesinden müdevver, yazma kitaplar arasında Feridettin Attarın (Mantıkuttayr) adlı kitabının baş kapağının içinde kalın bir sülüs yazı ile yazılmış bir kayıt dikkat nazarımı çekti :

Vakfı Fatimatüzzehra
Binti Abdüllâtif
Muhassılı Kütahya
Bedergâhı şerif hazreti
Sultan divanı kuddise Sirrehu

Sene 1264 - L. 2

Kitabın bir iki yerinde Fatıma Zehra mühürü basılmıştır. Mezar taşı ile bu kitaptaki tarihlerin aynı olduğunu gördüm.

Mühür meşhur hattat Vefanın imzasını, 1263 hicri tarihini taşıyorki Zehra Hanımın sağlığında kazılmış ve belki de o sene İstanbul'dan Afyona gelirken beraberinde getirmişti.

Fatıma Zehranın mühürü

Aynı yazıya, büyük Türk mütefekkirlerinden Erzurumlu İsmail Hakkının matbu «Marifetname» sinin baş tarafında da rastladım.

Bu kitaplar, kızının hatırası için, Abdüllâtif (Mezar taşında Efendi, manzumede Bey deniliyor.) tarafından yeniden tedarik edilerek vakfedilmiş değildir. Sevgili yavrusunun hatırasını ta'ziz yolunda çeşme, köprü ve saire hayırlı şeyler yaptırır veya kütüphaneye mücellet ve müzehhep Kuran ve dinî kitaplar koyabilirdi. Bu kitaplar, doğrudan doğruya Zehra Hanıma ait bulunduğu

şüphe yoktur.

Çünkü, devrinde muhtelif mutasarrıflıklarda bulunan, ilmin kad-
rini pek alâ anlıyan «Ricali Devleti aliyeden» Abdüllâtifin, biricik
zeki kızına hususî bir şekilde tahsil yaptırmış olması ve onu iyi
bir şekilde yetiştirmek için fevkalâde bir itina göstermesi ihtimali
kuvvetlidir.

Hususiyle, münevver eşi, Mahdume Hanım «Eski türk terbiyesile
Tanzimat devrinin yeni, rehakâr efkârını nefsinde cemetmiş, za-
manına göre mükemmel tahsil görmüş gayet ciddi ve güzide bir
kadın» olmak itibarile, biricik yavruları Zehra Hanımı okutup
yazdırdıkları ve o zamanda revaçta olan bilgileri öğretmiş olmaları
pek tabiidir.

Bu vakıf kitaplardan onun Farsça da bildiğini veya Farsça ile
de meşgul bulunduğunu, diğer taraftan da tasavvuf ilmi ile alâkası
olduğunu tahmin ediyor ve binnetice Zehra Hanımı münevver bir
Türk kadını olarak tanımakta kendimizi haklı buluyoruz.

Bundan başka, merhumenin müteaddit kitaplara malik olması
ve onların da birlikte vakfedilmesi imkân dahilindedir. Zaten bir
iki kitabın bir katra ma' kabilinden kütüphaneye konmayacağı
aşıkârdır. Fakat, Mevlevî Kütüphanesinin gerek büyük yangında
ve gerek sonra, Gedik Ahmet Paşa Kütüphanesine devrinden evvel
ziyâ muhtemel kitaplar arasında Zehra Hanımın diğer vakıf ki-
tapları da bulunduğunu kuvvetle zannediyoruz. Lütüfkâr zaman
belki, bu kitapların bir kısmını hattâ el yazılarıyla diğer vesikaları
başka birine hediye eder.

Bu suretle, Kemal'in dehasından, annesine de bir hisse ayırmak
en insaflı bir hareket olur.

Kemal, büyük babası ile Afyondan ayrıldıktan sonra, İstanbul,
Kars, Sofya gibi yerleri gezdiği ve babası Mustafa Asım Beyin
Kemalin son zamanlarında da hayatta olduğu malûmdur.

Mezar ve vakıf kitaplardan sonra Kemal hakkında tetkikatı
derinleştirerek, onun çocukluğuna ait malûmatı tespiti çalıştım,

Afyonda Mevlevîlerin ileri gelenleri ile sıkı temas ve münase-
bette bulunduğu anlaşılan Abdüllâtif Beyin torunu küçük Kemalin
çocukluğuna ait bilgi için, şimdilik Afyon Mevlevihanesinin o za-
manlar neyzen başısı olan Çoşkun Dedenin ağzından işidilenleri
tespit ile iktifa edeceğiz.

Afyonun eski maarif mensuplarından Bay Ahmet çelebi, uzun
zaman Çoşkun Dede ile görüşmüş, samimî hayat geçirmiş, Kemali
ondan dinlemiştir. Gerek mumaileyhten ve gerek Afyonun kıymetli
musikişinası Bay Murat Öztorundan edindiğimiz malûmata göre:

Kemalin harikulâde zekâsı, tâ çocukluğunda kendini göstermiş,
ele avuca sığmıyan bir afacan, ışıklı hali ve ateşin hareketi dil-
lerde destan..

Münevver ve çok iyi huylu bir zat olan Neyzen başı Çoşkun
Dede, büyük babasının tavsiyesi üzerine, küçük Kemale sema'
çıkartmış, herkes için oldukça emek sarfına lüzum olduğu halde,
Kemal bir kaç günde semayı öğrenmiş. Bu hal dedenin ve dergâh
muhitinin hayret ve takdirlerini celbetmiş.

Çoşkun Dede, ölümüne kadar Kemali takdirle anmış, zeki ve
ateşin bir çocuğa rastgelip aklını, ferasetini ve hareketini beğenirse
takdir yolunda «Kemale benziyor» diye lâtif bir zerafet gösterirmiş.

Çoşkun Dedenin muasırlarından olan, aşçı başı Hacı Ali Dede
de Namık Kemalin küçüklüğünü pek iyi tanır ve hırlarmış. İhti-
yarlık devrinde, onun yanında Kemalin namı hürmetle zikredilince:
«Numık Kemal! Kemal! Kemal! Büyük adam! deyip duruyorsunuz.
Hacı Lâtif Efendinin kızının çocuğu idi! Pek yaramaz, haşarı bir
şeydi!» dermiş.

* *

Bir aralık Kemal ve babası ile muarefesi olan Afyon Mevlevî
şeyhi Kemalettin Çelebi 1303 H. tarihinde bir İstanbul seyahatı
yapıyor. Zeki ve münevver yeğeni Ali Çelebiyi beraberinde götü-
rüyor. Kemal ve yazılarına meftun olan Ali efendi Midilli Muta-
sarrıfı Kemal beyin yanında tahrirat müdürlüğü vazifesini almak
istiyor. O zaman maliye memurlarından Mustafa Asım Beyi ziyaret
ediyorlar. Arzularını açıyorlar. Asım Bey memnuniyetle oğluna
yazıyor. Kemal verdiği cevapta, genç Ali Efendinin zekâsını ve
istidadını çok beğendiğini fakat, bu vazifenin merkezden, İstanbul-
dan alınmak iktiza ettiğini ve biriki ufak, memuriyet ve kâtipliğin
de ona lâyük olmadığını bildiriyor.

Ziyaret ve sohbet esnasında, Afyondan ve Kemalin çok sevdiği
Çoşkun Deden bahsediyorlar. Ali Çelebi Afyona döndükten
sonra, Dedenin Kemalin çocukluk menakibine ait daha malûmat
toplıyor. Kemalin el yazılarını, bazı mektuplarını elde ediyor.
Kendisi de bizzat muhaberatta bulunuyor. Fakat Ali Efendi genç
yaşında vefat ettiği için o vesika zamanla kayboluyor.

* *

Afyonda 1291 H. tarihindeki yangında dergâhın yandığını ve
içinde Zehra Hanımın kabri de bundan müteessir olup kısmen ha-
rabiye yüz tuttuğunu, yukarıda bahsettiğimiz ziyaret esnasında
Asım Beye haber veriyorlar. O da keyfiyeti oğluna yazarak bir
mikdar muavenetle kabir taşının tamirini istiyor. Kemal o vakit ce-
vaben: «Kabir taşlarının ruhu taziz edemeyeceğini manevî ve

ruhanî bir şekilde hürmet yapılmasını» zarafetle arzetmiş.

Türk vatanına büyük bir vatan ve hürriyet kahramanı hediye eden aziz annenin Afyonda, hangi hastalıktan öldüğünü bilemiyoruz. Kemali 8, 9 yaşlarında öksüz bıraktığına göre başka çocuğu olmadımı? ölümünün doğumla alakası varmı? Genç annenin vefatından sonra, babasından ayrılan kemal, dedesi ile Afyonda ne kadar kaldı? Derhal Kütahyaya mı gittiler? (Mezar taşında Afyon muhassılı, vakıf kitaplarında Kütahya muhassılı deniyor. Eskiden, bu iki şehir daima birbirine hükümet idaresi bakımından bağlı kalmıştır.) Dedesinin, büyük annesinin, anne ve babasının derin şefkati içinde nazlı bir hayat geçiren, küçük Kemal'in büyük ruhunda, bu anî felâket, bu büyük yıldırım ne gibi tesirler bıraktı? Bu sualler bugün cevapsız kalmaktadır.

Ateşin zekâlı, meçhul Kemali, milletine kutsal bir armağan olarak bırakan muhterem ve muazzez Türk kadını, ömür mevsiminin taze baharında, bir asır evvel hayata gözlerini yumarken şan ve şerefi biraz sonra vatanın bütün ufkunu kaplıyacak olan oğlunun serptiği tatlı bir ümit güneşi, solan dudaklarında acaba, ilâhî bir sezişle ılık bir tebessüm bırakmış mıydı?

Büyük ölünün mezarının ayak ucunda:

Aziz anne!

Sana minnet ve şükran borcumuzu sunmağa geldik:

Vatan mefhumunu bir ilâh derecesine çıkaran ve ona tapınmanın ayinini ilk defa bize öğreten Kemal'in annesi olduğun için...

Vatan ve hürriyet; bu ezeli ve ebedî iki mukaddes alevi kalbimizde ilk defa yakan Kemal'in annesi olduğun için...

Her şeyin devrildiği şu dünyada, tek başına ayakta kalan haşmetli faziletin en büyük mümessili Kemal, senin oğlun olduğun için...

Türk edebiyatında, asırlardanberi devam eden «Gül ve Bülbül» hikâyesini «Vatan ve millet» haline sokan; tarihte hâl ve istikbalde eşi olmıyan Türk askerinin kahramanlık destanını ilk evvel ilâhî bir vecd içinde yazan Namık Kemal olduğun için...

Hepimiz ve Kemal'in istediği feyizli ve mes'ut Vatan sana minnettardır.

Ey muazzez anne: Ebedî Gururuna bürünerek uyu...

Çünkü sen, Vatan sevgisinin kemali olan Kemal'i doğurdun, Ebedî Gururuna bürünerek uyu...

Yıllar geçtikçe, daima taze bir sevgiyle Türk nesilleri gelip ayak ucunda hürmetle eğilecek!

Ebedî Gururuna bürün ve gülümseyerek uyu!

Ey mukaddes ve aziz anne!

Afyonlu Şair Vehbi Çizmecinin

MATBUAT HAYATINA DAİR..

H. S.

Marifet iltifata tabidir, müşterisiz metağ zayıdır. diye eski bir söz vardır. Artık sesleri kesilmiş, vücutları toprak olmuş kendilerinden yalnız birer demet edebiyat hatırası kalmış, Şairlerimizi anmak genç nesli edebiyata teşvik etmek bakımından faydalıdır. Bu faydadan sarfınazar; hayatta iken sevdiklerimizi unutmamak, muhtelif vesilelerle hatıralarını yâd etmekte manevî bir borçtur.

Hemşehrimiz Çizmeci oğlu şair Vehbi öleli seneler geçti.

Eskiler

Şair şair doğar anadan
Asarî görünür ibtidadan

derlerdi. Bir de (Şair'i Maderzad = Anadan doğma şair) tâbiri vardı. Hem dedesi hem de Babası Şair olan merhum Bay Vehbi Çizmeci böyle bir şairdi. Şimdi, bir yerde memur olan oğlu Osman Çizmeci'nin de Şiir yazdığını haber alıyoruz.

Bay Vehbinin daha çok genç iken Bursada çıkan mecmua ve gazetelerde eserleri intişar etmeğe başlamıştı. O zaman Hüdaven-digâr Vilâyetinin Sancağı olan Afyonkarahisar sade idari teşkilât bakımından değil karadan yapılan İstanbul yolculuğunda mutlâka mezkûr şehre uğranması iktiza ettiğinden dolayı iktisadî ve içtimai alâkalarla da Bursaya bağlı bulunuyordu.

Büyük bir vilâyetin merkezi olan Bursada çıkan bir Edebî mecmua (Nilüfer) geniş bir sahada okuyucular bulabiliyor, alâka uyandırıyor. Neşredilen Gazellere nazireler yapılıyor, tahmişler, Tesdisler birbirini takib ediyordu.

Bay Vehbi Çizmecinin sonraları İstanbul ve İzmir matbuatında da imzası görünmeğe başladı. Hattâ (Eşek) ismindeki meşhur Mizah

gazetesinde neşredilen bir (Ne'at) münasebetile İzmirdeki Çapkın gazetesine yazdığı bir manzume (Eşek) in kapanarak (Elmalûm) adıyla çıkmasına sebep oldu. Bu manzume siyasî rekabet tesirile derhal (İkdam) tarafından iktibas edilmiş ve hükûmetin harekete geçerek Ne'at yazan Mizah gazetesinin settine karar verilmesini intaç eylemişti.

(Elmalûm) da meşhur Hicviyeci Eşref Vehbiye cevap verdi.

Vehbi Koca Eşrefin karşısında pes demedi. Ona kuvvetli ve değerli bir nazımla mukabele edebildi. Sonunda işi tathya bağladılar ve şahsanda ahbab oldular bu muşaaare metinleri bulunarak (Taşpınar) sahifelerinde neşri çok yerinde olacaktır.

Şairimiz, Umumi harp esnasında (Karagöz) gazetesinde Vatan-perverâne şiirler neşretmiştir. Karagözün çırağı Afyonlu Akgöz deye imza attığını hatırlıyorum. Hattâ bu şiirlerden bir danesi bestelenmiş ve uzun müddet Afyonda mekteb talebesi tarafından marş olarak söylenmiştir.

Şehrimiz matbuatında da şairin pek çok yazıları çıkmıştır Şehrimizde (şimdiye kadar çıkan Gazete ve Mecmuaların sayısı 15 kadardır.) Şairin bu yazılarından Afyonkarahisar tarihi için çok kıymetli olanları vardır.

1318 senesinin yangını 1326 nın dehşetli kışı, İstiklâl harbi gibi mühim vak'alar Bay Vehbi Çizmecî tarafından destanlarla tesbit olunmuştur. Bunlardan Kış destanının o zaman şehirde mevcut yekâne tab'ı vasıtası olan Litoğrafya tezgâhında basılmış ve çarşıda satılmış olduğunu hatırlarım.

Sen de Vehbi gibi çektinmi belâ?

Onunçin edersin böyle vaveylâ!

mısralarile başlayan «Bülbül» manzumesi lirik eserlerinden birisidir.

Kış ve geceyi sevmediğini, «Kış» ve «gece» nin hüznlerini belirten çok hisli diğer bir şiiri varki tek başına ona şair dedirtmeğe yeter, zaten!

«Eğer maksûd eserse mısra berceste kâfidir» değilmi?

BÖYLE DEYEBİLMELİ.

M. Gündüz

Ne kimsenin çanağında yalım,
Ne kimsenin elinde zincirim var.
Ayaklarım,
Kendi gözümün gördüğü yere basar.
Midem başıma ve ellerime,
Kesem gündeliğime borçlu.
Ne kimsenin kulu.
Ne kimsenin ağasıyım.
Hiç bir kapıda dayım
De kayıranım yok.
Fakat başım dik ve karnım tok.
Dayandığım yurdun yıkılmaz bir kayası,
Güvendiğim omuzlarım üstündeki kafatası.

Mecnunun Defterinden.

MAHİR TÜRKKAN

Bende bu yollardan mest olup geçtim,
Mihneti, elemi ezelden seçtim.
Aşk denen ilâhi şerbeti içtim;
Anladım, gönülde bir leylâ gerek..

§

Dağlarda dolaştım hep yana, yana
Eriştim vuslata (ol haktan yana)
Leylâyı unuttum, neyleyem, bana
Leylâyı yaratan bir mevlâ gerek !.

§

Avare ser gönlüm hayrete daldı;
Aklımı sahralar, fikrim yel aldı
Garibim, elimde daha ne kaldı ?
Mecnuna göz yaşı; vaveylâ gerek !.

DİLERİM.

Osman Atilla

Yayla pınarını çoktan buz tutmuş
Buzunu kırıpta içmek dilerim.
Yayladan göçen yar bizi unutmuş;
Çadırı ardından göçmek dilerim.

§

Kuşlar konmaz oldu saçağımıza,
Kütük - tezek yığdık ocağımıza,
Hoşoa kalın deyip otağımıza,
Gurbette dost - düşman seçmek dilerim.

§

Bıldır yarı kalan masal bitti mi ?
Bahçeler kayboldu, dallar yattı mı ?
Koç Efe kızını ele sattımı ?
Gayri başımı alıp kaçmak dilerim.

§

Başımı koydukca erisin karlar,
Yine gelir imiş giden baharlar,
Aramızda katar katar dağlar var;
Kartal olup, yüce uçmak dilerim

§

Biz bir sese koşduk, bitmez yokuşlar,
İçimde burkulma, gözümde yaşlar,
Yem diye önüme inince kuşlar,
Torbamdan bulguru saçmak dilerim.

Türkiye Bağcılığı ve Türkiye Bağcılığında Afyon'un Yeri.

— I —

Dr. Nail Oraman
Y. Z. E. Ziraat Fakültesi
Bağcılık Doçenti

Türkiye, 36° 5' ile 42° 10' şimal arzı arasında bulunmaktadır. Asma ve bağcılık, en müsait inkişaf imkânlarını 35° ile 45° Şimal ve Cenup arzı arasında bulunduğu göre tabiatıyla Türkiye, asma ve bağcılığın en çok inkişaf etmiş bulunduğu sahanın içinde bulunuyor demektir.

Türkiye bağcılığının memleketimizde ve cihandaki yerini anlamak için Türkiye bağcılığının biraz tarihinden bahsetmeme müsaade ediniz. Türkiye bağcılığının tarihini tetkik ettiğimizde bu toprakların ilk sâkinleri olan cedlerimizin binlerce senelerden beri Anadolu'da bağcılıkla iştigal ettiklerini görürüz. Filhakika bağcılığın ve şarapcılığın öz vatanı Anadolu'dur.

İlk medeniyeti dünyada kuran ve cihana yayan Türkler olduğu gibi, bağcılığı da bütün dünyaya tanıtan yine Türkler olmuştur.

Anadolu, Asyadan Garbe hicret eden kavimlere bir köprü vazifesi gördüğü sıralarda, göç eyleyen kavimler buralarda gördükleri ve öğrendikleri bağcılık sanatını Garpte, gittikleri yerlerde de yaymışlardır. Anadolu'da bağcılığın binlerce senelik bir maziye malik olduğunu 20 - 25 seneden beri, fakat bilhassa Cumhuriyet devrinin feyizli idaresi zamanında, Türk tarih kurumunun toprak kazılarında meydana çıkardığı tarihî delillerden ve bundan evvelki hafriyatta meydana çıkmış bulunan eserlerden anlıyoruz. Kayseri müzesinde miladdan 2100 sene evveline ait olan koç ve öküz başı şeklindeki şarap kapları, Ankara müzesinde bulunan ve Boğazköy hafriyatında, meydana çıkarılan milâddan evvel 1400 senelik şarap küpleri ve yine Ankara müzesinde Alishar hafriyatında meydana çıkan ve milâddan evvel 1400 - 1300 senelik üzüm sal-kımı şeklindeki içki kabı (Rhyton) bağcılığın Anadolu'da çok eski bir maziye malik olduğunu gösteren birer hüccettir.

Memleketin Eskişehir, Kastamonu, Burdur, Isparta gibi daha bir çok yerlerinde bağcılığın çok eski bir sanat olduğunu göste-

ren delillere tesadüf etmek mümkündür. Bunların içinde en enteresani Konya Ereğlisin'de İvriz yakınında büyük bir taş bloku üzerindeki röliyeftir. Bu röliyeft milâddan 800 sene evveline aittir, ve feyzi bereket ilâhı Santas'ı sağ elinde üç üzüm salkımı bulunan bir omca dalı sol elinde ise iri taneli buğday başaklarını tutarken göstermektedir. Mabudun karşısında ise Asuri Kralı üçüncü Tiglatpilesere tabi mahalli bir Kral vardır. Kral huşu halindedir. Mabuttan memleketi için bereket niyaz etmektedir.

Bu tarihi vesikalar bize hep gösteriyorki, bağcılık Anadolu'da çok eski bir tarihe maliktir. Şimdilik elimizde mevcut delillere istinaden Anadolu'da bağcılık tarihinin en aşağı 5000 - 4000 senelik olduğunu söyleyebiliriz. Hiç şüphesiz bağcılık Anadolu'da daha da eskidir. Fakat bugünkü günde bunun milâddan evvelki senelere ait hududunu tayin edecek vesikalar henüz gün yüzüne çıkmamıştır.

Anadolu'da bağcılığın tarihi hakkında bu kısa izahatı verdikten sonra Türkiye bağcılığı üzerindeki konuşmama geçebiliriz:

Türkiye bağ sahası İstatistik Umum Müdürlüğünce 348,633 hektar olarak verilmektedir. Fakat bu rakam Türkiyenin hakiki bağ sahasını, bence, ifade etmemektedir. Çünkü bir çok bağ bölgelerinde yaptığım tetkikler neticesinde edindiğim kanaata göre İstatistiğin Vilâyetlerin bağ sahaları hakkında verdiği rakamlar umumiyetle noksandır. Ve bu noksanlık mahsûl çağında olan bağlara henüz yeni yetişen bağların ilâve edilmemesinden ileri gelmektedir.

Biz iklim şartları ve toprak şartları bakımından Türkiye bağcılığını yedi mntakaya ayırabiliriz.

- 1 — Trakya ve Marmara bağcılığı,
- 2 — Ege mntakası bağcılığı,
- 3 — Karadeniz mntakası bağcılığı,
- 4 — Orta Anadolu mntakası bağcılığı,
- 5 — Akdeniz sahili bağcılığı,
- 6 — Şark Anadolu bağcılığı,
- 7 — Cenub şark Anadolu bağcılığı,

Bu bağ bölgelerinin mntaka itibariyle umum bağ sahası istih-sâl edilen yaş üzüm miktarı ve bölgenin hususiyetleri aşağıda gösterilmiştir.

1 - Trakya ve Marmara mntakası bağcılığı:

Edirne, Kırklareli, Tekirdağ, İstanbul, Kocaeli, Bolu, Bilecik, Bursa, Balıkesir, Çanakkale gibi on Vilâyeti ihtiva etmektedir. Umum bağ sahası (1933) 29,250 hektardır. Bu bağ sahasında istih-sâl edilen yaş üzüm miktarı (1937) 83,149 tondur. Bu mntaka bağcılığının hususiyeti bilhassa yemeklik ve şaraplık üzüm yetiştirmekte olmasıdır.

2 - Ege mntakası bağcılığı:

Bu bölge yedi vilâyetten ibarettir: İzmir, Manisa, Aydın, Denizli, Muğla, Burdur, Isparta. Bağ sahası (1933) 63,477 hektardır. İstih-sâl edilen yaş üzüm miktarı (1937) 221,205 tondur. Hususiyeti çekirdeksiz gibi kuruluk ve aynı zamanda yemeklik ve şaraplık üzüm yetiştirmesidir.

3 - Karadeniz mntakası bağcılığı:

Yedi vilâyetten ibarettir. Zonguldak, Kastamonu, Samsun, Ordu, Giresun, Trabzon ve Rize'nin umum bağ sahası (1933) 5,433 hektar ve alınan taze üzüm miktarı (1937) 5746 tondur. Bu mntakanın hususiyeti burada asmaların sahil kenarlarında çardak şeklinde yetiştirilmesi ve bilhassa ağaçlara sardırılmasıdır. İçerlere doğru ve meselâ Kastamonu ve safranbolu'da kütük halinde bağlara rastlandığı halde Rize, Trabzon, Samsun, Giresun gibi yerlerde dişbudak, kızılâğaç ve elma gibi ağaçlara sardırılmaktadır. Buralarda umumiyetle Rus üzümü odes uzümü denilen kokulu tek bir çeşit üzüm vardır. Sahil kısmının yağmurları bol olduğundan diğer çeşitler burada külleme ve mildiyöh astahğından mahvoldukları halde Rusyadan getirilen bu üzüm hastalığa tutulmadan yetişebilmekte ve mahsul de vermektedir.

4 - Orta Anadolu Bağcılığı:

Afyon, Eskişehir, Kütahya, Ankara, Konya, Niğde, Kayseri, Kırşehir, Yozgat, Tokat, Amasya, Çorum ve Çankırı olmak üzere tam 13 Vilâyetten ibarettir. Bu bölgenin bağ sahası (1933) 124,635 hektar ve istih-sâl edilen yaş üzüm miktarı (1937) 174,908 tondur. Bu mntakanın hususiyeti pekmezlik, şaraplık, kuruluk üzüm meyanında yemeklik üzüm de yetiştirmesi ve bilhassa köftür, sucuk, lokom, tarhana, çalar gibi kıymetlendirme şekillerine de ehemmiyet vermesidir.

5 - Akdeniz bağcılığı :

Antalya, İçel ve Seyhan gibi üç vilâyetten ibaret kalmaktadır. Bağ sahası (1933) 29,304 hektar ve yaş üzüm istihali (1937) 24,917 tondur. Bu bölge erken üzüm yetiştirilmekle tanınmaktadır. İlk turfanda üzümler Ankaraya bilhassa içel ve seyhandan gelmektedir.

6 - Şark Anadolu bağcılığı :

Sivas, Erzincan, Erzurum, Tunceli, Kars ve Çoruh gibi 6 vilâyetten ibarettir. Umum bağ sahası (1933) 85,520 hektar ve istihâl edilen yaş üzüm miktarı (1937) 20,853 tondur. Bu bölgede bilhassa Erzincanda İkinci Teşrin ve Kânunlara kadar omca üzerinde duran, ve dayanan son turfanda güzel yemeklik üzümler vardır. Burada da orta Anadoludakinin aynı kıymetlendirme şekilleri vardır.

7 - Cenup - Şark Anadolu :

Maraş, Gaziantep, Urfa, Mardin, Siirt, Hakkâri, Van, Bitlis, Muş, Diyarbakır, Elazığ ve Malatya gibi 12 Vilâyetten teşekkül etmektedir. Bu bölge bağcılığı Marmara, Orta Anadolu ve Ege'den sonra Türkiyenin en büyük bir bağcılık bölgesidir. Umum bağ sahası (1933) 91,014 hektardır, ve elde edilen yaş üzüm miktarı (1937) 216,372 tondur. Kuruluk, pekmezlik üzümleri meşhurdur. Buralarda da üzümün bir çok kıymetlendirme şekilleri vardır, ve bunlar arasında pekmez, sucuk, tarhana, basdik, muska ve telbis başta gelmektedir.

Ziraat edilen arazimizin takriben % 65 ni teşkil eden ve 348,633 hektardan ibaret olan Türkiye bağ sahasının aşağı yukarı 1/3 i filokseralı ve 2/3 si filokserasızdır. Filokseralı mıntaka kesif kesif olarak bilhassa Trakya ve Marmara mıntakası ve Ege mıntakasıdır. Mamafi Ankara ve Konyadan geçen farazî hattın garbinde kalan bağ sahalarında bazı yerlerde filokseraya rastlandığından hükûmet buralarını da filokseralı mıntaka ilân etmiştir. Filokserasız mıntakalar bu mevhum havaî hattın şarkında kalan bağ sahalarıdır.

Filokseralı mıntakalarda filoksera haşeresi omcanın köklerini tahrip ederek bağı mahvettiğinden dolayı "eski bağcılık", usuliyle bağcılık yapmağa imkân yoktur. Buralarda "yeni bağcılık", yapmak lâzımdır. Yeni bağcılık demek filoksera böceği tarafından

kökleri tahrip edilemeyen Amerika asma anaçları üzerine yerli bağlardan alınan aş kalemelerini aşlamak suretiyle yapılan bağcılık demektir. Filokseralı mıntakalarda halka dağıtmak üzere Afyonda da olduğu gibi 22 asma fidanlığı açılmıştır. Bu asma fidanlıklarının onu Ziraat Vekâleti tarafından 12 si Hususî İdareler tarafından açılmıştır. Her Amerika asma fidanlığında 10 - 21 nev'i Amerika asma anacı vardır. Bu asma anaçlarının bu kadar çeşitli oluşunun sebebi, Amerika asma anaçlarının toprağın nevine ve topraktaki kireç miktarının az veya çokluğuna göre başka başka bir reaksiyon göstermesindendir. Meselâ bazı asma anaçları killi, derin ve serin topraklardan hoşlanır.

Riparia x Rupestris 14 - 101 M. G. gibi, bazıları da kuru, kıraç fakat derin topraklardan hoşlanır. Riparia x Rupestris 3,309 G. gibi. Yine bazıları serin, ratıp, tınlı, marınlı ve hatta tuzlu topraklardan hazzeder. Solonis x Riparia 1,616 G. asma anacı gibi.

Yine bazı asma anaçları toprakta kirecin çok olmasına dayanamaz, sararır. Bunlar ancak % 25 ve % 30 za kadar kirece dayanabilirler. Meselâ yukarıda işaret ettiğim üç asma anacında olduğu gibi. Bazıları ise Berlandieri x Riparia 34 E. M. gibi % 50 ye kadar ve Berlandieri x Riparia Koper 3 B B ise % 60 hatta daha fazlasına da tahammül eder. İşte asma fidanlıklarında bu kadar çeşitli asma anacı bulunmasının sebebi budur.

Türkiye bağcılığının dünya bağcılığındaki yeri çok önemlidir. Bunu Roma milletler arası Ziraat Enstitüsünün bağcılıkla iştigâl eden memleketlerin bağ sahaları hakkında verdiği aşağıdaki istatistikten de anlamak kabildir.

1 — Fransa 1.609.000 hektar,

2 — İtalya 4.282.000 hektar,

« Meyve ağaçları ile karışıktır. »

3 — İspanya 1.427.000 hektar,

4 — Türkiye 349.000 hektar. Bu istatistikten anlaşıldığı üzere Türkiye bağcılığının cihan bağcılığında mühim bir yeri vardır ve Türkiye bağcılı iktisadî bakımından ve halkın gecimi noktasından çok mühim bir rol oynamaktadır. Türkiye bağcılığının oynamakta olduğu bu rol Türkiye Cumhuriyet idaresinde Ziraat Vekâletinin plânlı ve sistemli çalışmasıyla daha da büyüyecektir. — Bitmedi —

Şair Vehbi Çizmecinin (Birazda Mizah) adlı bir yazısı.

Ellibeş senedenberi suyunu içtiğim ve bu kadar senelik yaz geceleri hayatı da civarındaki taştan oyma evde geçirdiğim (Taşpınar'ın) adını alan mecmuamızın çelik kalemli genç yazıcıları bu yıpranmış kafalı arkadaşlarından yeni tarza uygun yazılar istiyorlar. Evet, ben de yazmalıyım. Adıyla, sanıyla, havasıyla, suyu ile en ziyade alâkadar olduğum Taşpınar'a bu ihtiyar kalemim fakat, çok genç ve dinç gönlüm ve hiç eskimeyen fikir ve duygularımla hizmet etmeliyim, yazmalıyım demesi kolay amma derleyüp toplayup da yazmak pek zor. Tut ki Abıhayat gibi sularımızdan ve meyhâî madeniyemizden yazayım. Sureti tahlillerini ve derece'i hararet ve havası şifaiyyelerini bilmediğim için açıkça anlatamam, bu makalede pek sudan olmuş derler.

Bağdan, Bahçeden, ekilmişten, dikilmişten bahsedeyim. Ziraat mütehassısı olmadığımından bir pot kırar aleme gülünç olurum.

Dibinde yuva kurduğum Afyonun meşhur suna boylu kal'ası her akşam her sabah karşıma dikilir. Beni yaz der, der amma onunda dededen babadan berathı sahibi olmak gerek; bilmem bize yazmak düşer mi. Yanılup yenilip te tarih ve coğrafyadan dem vursam, Sivri akıllı keskin zekâlı talebenin biri çetin bir sual sorar Taberiden Mirati Kâinattan, İbnibatutadan verilen cevapları kabul etmezse al sana püsküllü bir belâ, şehirlerden kasabalardan, mabetlerden, mescitlerden yazmak istedim. Kabri nur olsun "Evliya Çelebi „ düşüme girdi (nezaket ya ibadullah Ayâ seyahat name-mize müracaat olunmadımı?) Deyu itap amiz hitabıyla bizi irşad ve ikaz buyurduklarından bu fakir dahi o güne basti hikâyattan feragat ve merhum Müşarün'ileyhin Ruhu Lâtifini tazibden bil külliye içtinap eyledim.

Yerden, gökten, aydan, güneşten bahis hey'et şinasâne bir makale yazmak hatırımdan geçmedi değil, fakat muzibin birisi çıkarda manzumelerdeki yıldızların kaçısı seyyar kaçısı sabittir derse haydi bakalım milyarlarca meçhullü bir muadeleki hal etmek için ya Zuhâl ya Merih Darülfünûnuna tahsile gitmeli.

Güliden, Bülbülden, Neyden, meyden, aşktan, sevdadan doğru söylemek lâzım ise güzelden konuşmağı çok severim, lâkin ak

İSTEK.

Ali Gündüz

Dışarda yağmur yağsa

Bir kederi akıtarak...

Ben yatağın beyaz

Bembeyaz örtülerine uzansam;

Gözlerim pençerede,

İçim dipsiz derede

Yatadursam.

Damlalar birer birer damlasa

Tavan arasına,

Ve ben o beyaz örtülere gömülerek

Dışarda yağmuru,

İçerde ruhumu seyre dalsam.

saçlarım neden beni utandırıyor bilmem.

Ebcetten farkı olmayan divan ebediyatına bari nihayet verilmiş olmasaydı belki arapça, acemce, kelimelerden bazısını dilimize katıştırıp herkesin anlayamayacağı bir terkipte Mısraı bercesteleirim deye bir Şiir uydururduk, fakat bununda çoktan modası geçti.

Ben ne yazayım artık, en iyisi işi hikâyeciliğe döküp (Romantik bir muharrir) Sıfatiyle meydana atılmalı, ve Ömer Seyfettin'in ruhunu şad etmelil vesselâm. Gelecek nüshada hikâyelerime başlayacağım. [I]

[I] Maalesef aziz ve sevimli şairimiz vadettiği memleket hikâyelerini yazmadan uful edip gitti. Taşpınar.

Okumak ve duymak

Halkevlerimizde açılan kitap sergisi münasebetiyle :

A. SALİH ULUTAŞ

Okumak, çorak bir tarlada çalışan bir ırgatın suya olan ihtiyacı gibi içimizin ve kafamızın ihtiyacıdır. Çünkü bizler aktüalitedeki gidişi çerçevesi dar rüyet sahamızda görüyor, hayat ve hadiseleri, insan cemiyetlerinin tekâmüllerini, sadece kısa kollarımızla yapıcı ellerimizle, mahdud düşünceli kafamızla halletmeğe çalışıyoruz. Bu günkü hayatın gidişi, görüşümüzün kuvvetini) kafamızın inkişafını, rüyet sahamızın genişlemesini icap ettirmektedir. Bunlar ve bunlara benzeyen ifade edemediğim hayatın vüs'ati fazla okumanın, kültür sahibi olmanın yaratıcı bir vasfıdır. Okumak, bir kitabın sayfalarını içe içe okumak, duya duya okumak her türlü muvaffakiyetimizin ve inkişafımızın kapısını açmak demektir.

Mesleğimiz her ne olursa olsun, okumayı kendimize bir gaye edinmekliğimiz ve o kara kaplı kitaplara arkadaş gözüyle bakmaklığımız lâzımdır. Çünkü okumakta mesleğimizin sırlarını, muvaffakiyetimizin esasını bulacağız. Kitaplara arkadaş gözüyle bakalım, o bizim en iyi doğru yol göstericimizdir.

Okumak için iki şeye ihtiyaç vardır: Birisi kitap, ikincisi okuma zevki. Okuma zevki okumakla başlar. Fakat bu bir gazeteyi alıpta üstün körü başlıklara bir göz attıktan sonra isteksiz bir tavırla bırakmak demek değildir. Okuma zevki okumakla başlar demek, okumağa başladığınız bir kitabı büyük bir sabırla sonuna kadar okumak, her satırındaki inceliği duymağa çalışmak demektir.

Kitap temini ise, başka yerdekiler için kabul edilecek hakiki bir mazeret olabilir. Fakat bizim için değil. Çünkü memleketimizin iki büyük kütüphanesi var, Bunlardan ikincisinde de birincisinde olduğu gibi çok kıymetli kitaplara sahip bulunan HALKEVİ KÜTÜPHANESİ dir. Bu kütüphanede binlerce cilt kitap, her mevzuda eser, nihayet rahat bir koltuk, güzel bir okuma odası. Zengin bir kütüphanenin bütün kitapları kendilerini okumamız için bizleri bekliyor. Ve bu kütüphanenin faal uzuvları bizi okumağa teşvik için geceli gündüzlü emek sarfederek halkevinde bir kitap sergisi

AFYON ŞAİRLERİ :

- 2 -

Gülaboğlu M. Askerî

HAYAT VE ESERLERİ

Edip Ali Baki

- 1 -

Halk arasında (Askerî Baba) deye anılan, ve kendi divanında yer yer bahsettiği (Bil Gülaboğlu Muhammeddir bu yerde adımız.) Soyadile Gülaboğlu Mehmet Askerî Kütahyanın (Zemme) köyünde doğmuştur. Ve bu gün, Afyon da Olucak Çeşmesi karşısındaki eski kabristanda, çevrilmiş bir aile mezarlığı içinde kayadan kesme taş bir sandukanın ve kitabesiz, kavuklu bir mermer baş taşının altında yatmaktadır.

Yıllarca Afyonda yaşıyan, müderrislik eden ve nihayet Afyonda ölen Askerîyi Afyon Şairleri çerçevesi içinde mutalâ'a etmeği gayet tabii buluyoruz. Me'hazlarımız kendi divanı bu iki ufak eseri, ile elimizdeki bir kaç vesikaya uyan Halk bilgileridir :

Hem Şair ve hem Alim olan Askerinin aynı zamanda (halveti) Tarikatına mensup ve Elmalılı meşhur Ümmî Sinan'ın müritlelerinden (Ümmî Sinan gibi Ulu Bürhanımız vardır bizim.) olduğu bilinmektedir.

Bu suretle Askerî tam ma'nasile mutasavvif bir Şair olarak görünmektedir. Yine devrinin mutasavvif Şairlerinden ve Ümmî Sinan mensuplarından Niyazîi Mısırinin en yakın arkadaşlarından olduğu, Niyazîinin "Biz beş erdik çıktık bir demde yola girdik."

açıyor. Bu açılışki hepsi bizim faydamıza olan bir açılış.

Kitap sergisini dolaşınız ve kitapları okuyunuz. Çünkü okumak: Hulyalı ve melankolik hislere fikrin genişliğini ve kuvvetini verir. Okumak, muhayyilenin yaratıcılığını arttırır. Ve nihayet okumak, büyük ölçüde parlak ve temiz bir sanat yaratır.

Şunu bildiğinizi bilinki: Mesleğiniz ve Servetiniz her ne olursa olsun, yaşamak demek, lüks olmak demek değildir. Yaşamak demek, iyi yemek yemek değildir. Yaşamak demek, mükemmel giyinmek demek değildir. Yaşamak demek kültür sahibi olmak ve etrafımıza faydalı olmak demektir.

Mısra'ındaki Beş Erden birisinin Askeri olduğu tahmin edilmektedir.

Afyon'a gelmeden hayatının nasıl geçtiği ve nerelerde bulunduğu hemen hemen meçhul gibidir. Afyon'a hangi tarihte geldiği ve ne kadar yaşadığı belli olmamakla beraber dilden dile kalan rivayetlere göre iki suretle geliş tarzı tesbit edilebilir.

1 — "Delibaşı," tarafından memleket soyulup ileri gelen Ülemâ ve Eşrafın çoğu imha edilmekle, ilmin boşluğunu doldurmak için şöhretli Müderris Mehmet Askeri Kütahyadan davet edilmiş. Bu Delibaşının 1060 H. Tarihlerine doğru Afyonu basan ve vuran meşhur isyancılardan, "Katırcıoğlu Haydar," olmak ihtimali vardır. Elimde mevcut bir vesikaya göre bu hadiseye o vakıtlar "Katırcıoğlu vak'ası" adını vermişlerdir ki ayrıca Afyon tarihinde mühim bir tetkik mevzûdudur.

2 — Diğer bir tahmine göre Mutasavvif Şairlerin vücudundan ve kendisine Ma'nevi bir sâi kasıttan korkarak Malatyalı Niyaziye nefyederken, ikinci Sultan Ahmet onun arkadaşı Askeriyi de Afyon'a sürgün etmek ihtimali var. Güya Padişah Askeriden hilâfı şer'i fetva istemiş. Vermediği için, gammazların, aleyhindeki gayretleriyle ikinci Ahmedin gözünden düşmüştür, (bu daha yakın bir ihtimaldir).

Her ne suretle gelirse gelsin, kuvvetli bir Müderris olan Muhammet Askeri efendi Afyon'a muvasalatında Bu gün halâ harabesi mevcut, Olucak Çeşmesinin yanındaki, Selçuklulardan kalma ve Afyon'un ilk ilim müessesesi olan Taş Medresede, İlim neşrine çalışmaya başlamıştır. O zamanlar bu büyük medresenin bütün odaları doluktan sonra etraftan gelen bir kısım talebeler, hanlarda kervansaraylarda oturup Âlim şairin dersine devam ederek onun feyzinden kana kana içmeğe çalışmışlardır. (1)

Askerinin Afyonda uzun zaman kaldığına şüphe yoktur. Ya'nız vefat tarihi malum değildir. Mezarı kitabesizdir. 700 - 1200 H. tarihine kadar harap ve mahvedilmemiş mezar taşları tetkikimizden geçtiği halde Askerinin öldüğü tahmin edile bilen 1000 ve 1100 H. yıllar arasında kitabeli taş bulamadım. Şu suretle o inhitat

1 — Son Selçuk Hükümdarlarından birisi tarafından yapılan bu medresenin ilk Müderrisi Kadı Asker Mehmet adında biri olduğuna ve bu zatla Askeriyi bir birine karıştıran bir rivayet varsa da, Mezar tamamen Osmanlı Türklerinin ve 300 yıl önceki üslûp ve şekle uygun bir tarzda yapıldığından, mezkûr rivayet zayıf fakat, ayrıca Karahisarın ilk müderrisleri bakımından bu "Kadı Asker Muhammet," efendi ismi de tetkike lâyıktır.

devrinin lakaydisi şairin başına da kitabesiz bir taş dikivermiştir.

Askerinin mezarı bir aile kabristanı içinde olduğuna göre kendinden sonra nesli devam ettimi? veya, kendi manevî mensuplarına etrafında yermi verildi bilinmiyor.

Elimizdeki divanın baş tarafında 30 sahifelik mesnevî tarzında uzun bir manzumeyle, tarikat hakkında izahlar da bulunuyor ve biter bitmez, yaprağın öbür sahifesinde (hazâ risalei sülûküssalikin Fi beyanı Esrarül-Arifin vel Aşıkîn) adlı 22 sahifelik yine « Tariki hak » kın adabından bahis Türkçe mensur bir risalesi var. (Ma'lum olaki bu risaleyi tahrir etmekten muradımız arzı kemali marifet değildir. Belki izharı şükrü nimettir... Arifi nefis ve Arifi Rab olunmak ümidile tahrir eyledimki bu fakirinki Muhammedi askeridir ki hayrile yad olunmasına sebep ola...)

Şu yazılarla başlayarak uzun uzadıya, tasavvufi bir lisanla mensup olduğu tarikatın usul ve adabından bahsediyor, içinde Üsküdar'da medfun Aziz Mahmut Hüdai efendiye bilvesile muhabbet ve hürmet gösteriyor. Kitabın sonlarına doğru (Hazreti Azizim Ümmi Sinan Kaddese Sirretül'aziz buyuruyorlar...) deye de Ümmi Sinanı yad ediyor ve şu cümlelerle kitabı bitiriyor: "... Anıncün demişler Ulular kendini bilene hınzır eti helâl kendini bilmeyene Anesi südü haramdır. Temmet sene 1103).

Bu risale güzel bir sülûsle yazılmıştır. Şairin kendi el yazısı olduğuna ihtimâl verilebilir.

Bu risale ve sonundaki tarih, Askerinin hayatı hakkında en kuvvetli ve sağlam bir vesika teşkil etmektedir. Hicrî 1103 yılında sağ olduğu anlaşılıyor. Mısri Niyaziye muasır olduğuna ve Mısri Niyazide 1105 H. de öldüğüne göre, Askeri bu eserini ömrünün son yıllarında yazdığı ve Niyazi gibi uzun bir ömür sürdüğü kabul edilebilir.

Niyazi'nin belkide en yakın arkadaşı olduğu halde ikisi de divanlarında biri birini zikretmiyor. Niçin?..

Askeri Divanını, Ümmi Sinanın sağlığında ve bu risalesini üstadının vefatında yazdığı anlaşılıyor.

Ümmi Sinan kuvvetli bir şairdir. 1075 H. de memleketi olan Elmalı da vefat etmiştir.

Askerinin gerek sağlığında ve gerek ölümünden sonra, memlekette tesiri devam etmiştir.

Afyonun Folklor tetkiki yöndeminden neşrini lüzumlu bulduğu-

muz ve «Kerem ebuabını eyle küşade: Ünayyet eyle sultanım ibade» deye başlayan bir münacatı, 30 sene evveline gelinceye kadar, Sıbyan mekteplerinin azad ve tatil zamanlarında, yağmur duasına giderken yolda güzel sesli çocuklar kendine has bir makamla okurlar ve diğer çocuklar her kıt'anın sonunda (Âmin!) deye tekrarlarlardı..

Şairin ilmi irfanı'nın nesiller üzerinde bıraktığı ulvî intibalar arasında şu hoş fıkrayı da zikrederim: Vaktile büyük, küçük talebeler arasında (Askerî babanın kabri ziyaret edilirse insanın zihni açılır!) deye bir kanaat hayli zaman teselli ve ümit kaynağı olmuştur.

Şairin elde mevcut divanı dörtbin beyti ihtiva etmektedir. Yarı asırdan fazla bir mesainin mahsulüdür. Şiirlerinde ilâhî bir aşk cezbesele içi kaynayan bir adamın şive ve edası var. Bu divanın Afyonda ikmal edildiği aşikârdır. (2)

Şair, bu şiirlerle büyük türk şairi Nesimînin izinde ve gölgesinde yürümeğe çalışmaktadır. Şaire birinci safa yakın yer vermekte, içinin aşk ve şevk ateşi her mısraında kendini göstermektedir.

* *

Bu tetkik yazımız için, öğrenilmesi imkân dahilinde olan şeyler arandı. İytimada şayan me hazlar bulundu. Bu suretle askerinin hayatına ait ana hatları ve hareket noktaları doğru bir surette tesbite çalışıldı, bu meyanda yarının müdakkiklerine onların temas edüp göremeyeceği adamlardan edindiğimiz malumatı da kendi tetkik adesemizin mantık mihrakından geçirerek ve yazılı vesikalarla karşılaştırarak yazdık. Her şeyin daha eyisi daha mükemmeli yarınındır.

Eserlerinden seçtiğimiz parçalardan örnek verelim:

Güzel bir gazeli;

Şamü'saher Efgan eder can gülşeninin bülbülü
Dost zatını destan eden can gülşeninin bülbülü
Erdi yine evvel bahar hep âlem oldu lâleazar
Durmaz eder ahile'zar can gülşeninin bülbülü
Gitti şita erişti yaz edüp güle karşı niyaz

(2) Afyonda bulunan askerî divanının en eskisi merhum Sadreddin Çelebi torunlarından talebem B. Safyettinin elindedir. Bu yazma kitabta Malatyalı Niyazi ile Eşref oğlu Ruminin divanlarında vardır. 250 yıl önce yazılmış olan bu kitabın nerede ve kimin tarafından yazıldığına ait bir kayıt yoktur. Yazısı güzeldir. Bu kitaptan aynen istinsah edilmiş bir nüshası Behçet oğlu Bay Behçettedir. Tetkik me'hazımız bunlar olmuştur.

Feryad ederek derdile pervaz urup daldan dala
Yetiştirdi mevsimî güle can gelşeni Bülbülü

Askerî'nin bak kârına yanar muhabbet nârına
Bakmaz fena gülzarına can gülşeni Bülbülü

Gülüstanı irfanından seçtiğimiz çiçeklerden bir demet daha:

Lütfedüp yar yaptı gönlümün viranesin
Askerî der bakiydir daim bizim abadımız.

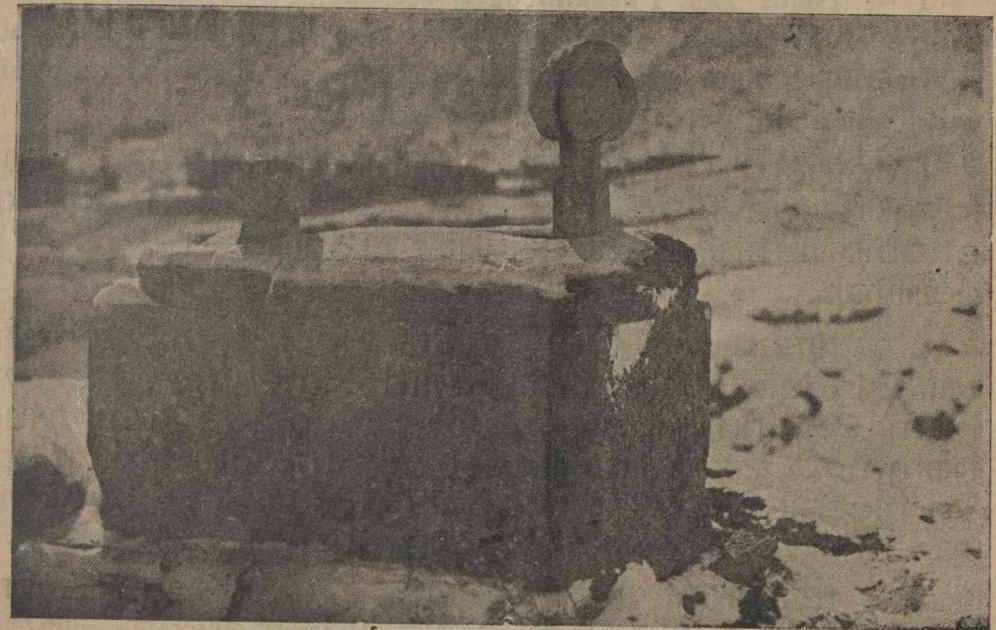
Olakim birgün ayılıp gele aklı başına
Askerî miskin de anın meyyinin sekkanıdır.

Askerî sen ehlidil ol olma nadane refik
Hemneşin olmak dilersen dilruba meclisine.

Gülistanı maârifte benim ol şuride'i bülbül
Yine gül mevsimi geldi şetarettir işim şimdi.

Lâmekân ikliminin şehrinde nuri müphemiz
Bil, Gulaboğlu Muhammet'dir bu yerde adımız.

— Bitmedi —

Gulaboğlu M. Askerî nin Afyon Olucak kabristanındaki Mezarı

Afyonun Büyük Hekimleri

E. A. Bakı

Ne vakit doğdukları, nasıl yaşadıkları ve ne vakit öldükleri malûm olmayan fakat yaşadığı devirlerde, sönmüş yıldızların uzaktan benüz gelmekte olan ışıkları gibi, mevcudiyetlerinden ufak vesilelerle haberdar olduğumuz eski hekimleri, Afyonun ebedi iftiharını olan bu büyük ve değerli üstadları ismen olsun tanıtmak istiyoruz.

Bunlar yalnız Afyonun değil, Türk Tıp tarihinde de yer almağa lâyık şahsiyetler oldukları yaptıkları işlerden anlaşılıyor. Bir vakfiyede ve hassatan şer'iyye sicillerinde rastladığımız hadiselerin kaydından dört büyük hekim hakkında tesbit ettiğimiz yazıları aşağıya dercediyoruz:

1 — Timur Taş Paşanın oğlu Meşhur Umur beyin Afyona hediye ettiği Cami, Hamam ve Kervansarayın, 859 Hicrî tarihli vakfiyesinde onun vekili sıfatıyla ismi geçen değerli bir hekim varki hakkında aynen şöyle denmektedir.

(Mefharül Ülemâ vel bariîn vahidül fuzelâ ilul kâmilin mevlâna Hüsameddin Hasan halife ettabib fi mahrusaî beldeî Karahisar devle ...) deniyor.

2 — 1072 Hicrî tarihindeki şer'iyye sicilinde, (... Cerrah taifesinden Muhammet nam kimesne.. Recep nam Sağırin kasiğında taş olup merkum Muhammed zikrolunan taşı çıkarmada ehil olup ve niçesin yarup çıkarmakla...) diyerek Üçyüz yıl önce Afyonun mütevazî Operatörü Üstad Muhammedi tanıtıyor.

3 — 1078 Hicrî tarihindeki sicilde, (... Karındaşım Hasan habsi beyle mübtelâ olup merkum Elhaç Hüseyin İlmî Tıbda ehil ve hazık olmağla mezbure hizmet etmeğe deruhte edüp ben dahi

karındaşım mezbur Hasanı merkum Elhaç Hüseyine teslim eyledim...)

Ve yine aynı tarihte ki sicilde, (... ben istiskâya [Hydropisie. Karında su birikme marazı] mübtelâ olup mezbur Elhaç Hüseyin Bin Muhammed ilmi tıbda ehil ve hazık olmağla bana Tiymar eylemeği der'uhte edüp ben dahi kendimi mezbure teslim eyledim.) diyerek O devirin büyük ve değerli bir hekimi olan ve ifadeye göre, belkide hususî bir tedavi hanesi olan bay Hacı Hüseyinden haberdar oluyoruz.

4 — 1083 Hicrî tarihindeki sicilde, (... Oğlu Muhammet nam sağırin kasiğında taş hadis olup mezbur Hasan zikrolunan taşı çıkarmakta ehil ve hazık olmağla sağıri mezburun kasiğini yarip salifüzzikir hadis olan Taşı ihraç için teslim eyledim ...) diyerek yine Hasan namında bir operatörün adını öğreniyoruz.

Şimdiye kadar meçhul kalan bu değerli Türk Tabipleri hakkında başka bilgiye malik olmadığımızdan hissettiğimiz derin teessürü kayd ve yüksek namlarını hürmetle yad ederiz.

DESTAN

Afyon Halkevinde C. H. P. Genel merkezinden gönderilen konferans heyeti içinde değerli Şair Bay Ahmet Kudsi'nin maiyetinde gelen Sivaslı saz şairimiz Bay Veyselin okuduğu destanını mecmuamıza koyuyoruz :

Parça parça olsun paramı çalan
Kimi gerçek dedi kimisi yalan.
Dünyada görmedim böyle bir plân
Kapu kitli cüzdan cebte para yok.

Gezdim İstanbulu, İzmir Ankara
Şadırvanlı handa kaldı bu para
Bu nasıl dalgadır, bu ne dubara
Kapu kitli cüzdan cebde para yok.

İsa değil; göge çıksın sır olsun
Alanların iki gözü kör olsun
Tarsus Halkevinde hatıra kalsın (1)
Kapu kitli cüzdan cebde para yok.

Bilsem gelmez idim ben bu Tarsus'a
Bu gamlı gönlümü koymazdım yasa
Haber verdim inzibata polise
Kapu kitli cüzdan cebde para yok.

Ehli dil olanlar asla bunalmaz
Herkesin ettiği yanına kalmaz
Bu ne muammadır hiç kimse bilmez
Kapu kitli cüzdan cebde para yok.

Olan oldu Veysel boşuna yanma
Sana kim dediki uyu uyanma
Sılaya gitmeği severim amma
Kapu kitli cüzdan cebde para yok.

[1] Bu destanın hatıra kalması kastediliyor.

Evimizin çalışma notlarından:

Evimizin altı aydanberi gösterdiği faaliyet ve başardığı işler hakkında kısaca şu aşağıdaki malûmatı verirken şükranla kayıt edelimki: Halkevini idare edenler birbiriyle el ele vererek, evimizin halkımıza ve şehrimize azami derecede faydalı olması için hizmet etmektedirler.

Her kol, kendi çalışmalarında büyük bir canlılık ve kalkınma göstermektedir. Halkımız kendi evine gösterdiği yüksek ve derin ilgi ise her dürlü taktirin fevkindadır. Halkımızın bu samimi alakası evlerini, onlar için daha faydalı ve daha verimli bir hale koymak için gece gündüz çalışmaya sevk etmekte komite ve başkanlara yeni yeni hızlar vermektedir. Halkımızın büyük bir rağbetini kazanmakta olan evimizin mütevazî sakafı altında ilk hamlede şunların bilfiil yapıldığını görüyoruz.

Konferanslar:

Cumhuriyet Bayramı münasebetiyle Lise tarih öğretmeni Bay Hüsnü İrkıl Ata, Atatürk'ün ölümü yıldönümünde Avukata B. Kemal Aşkâr tarafından Atatürk'ün hayat ve Türklüğe, Vatana yüksek hizmetleri hakkında bir konferans verilmiştir.

İktisad ve Artırma haftası münasebetiyle İş Bankası muhasebecisi B. Zeki Eler, Köy kalkınması hakkında Maarif Müdürü B. Lütfi Engin, Verem ve sirayeti ve korunma çareleri hakkında Memleket hastanesi dahiliye Mutehassısı B. Dr. Mes'ut Tekinalp, Halk şairleri hakkında Eustitü öğretmenlerinden Bayan Nuriye Konur, İdeal Aile kadını hakkında mezkûr okul öğretmenlerinden Bayan Samiha Edebiyat şubesinin çalışma ve vazifeleri hakkında yine B. Zeki Eler, Namık Kemalın Annesi hakkında Lise öğretmeni B. Edip Ali Bakı, Bayrak ve Bayrağa hürmet hakkında Lise öğretmeni Hüsnü İrkıl Ata. İhtikâr, cezaları kanunu hakkında Müddei umumi muavini B. Hasan Dinçer, Hamit'in ölümü yıl dönümü münasebetiyle Lise öğremini B. Sami Onur, Türk Nedir Türklerin Anadoluya geçmeleri dünkü ve bugünkü idari şekilleri hakkında Haki-miyeti Milliye bayramında Lise muavini Sadık Yöntem, 19 Mayıs,

İnkilâbımız ve Spor hakkında İş Bankası memurlarından Bay Muhtar Güçlü, temsiller vasıtasile yapılabilecek terbiyevi ve içtimai tesirler hakkında Bay Rüştü Kutman tarafından muhtelif mevzulu konferanslar verilmiştir.

Bundan başka:

C. H. P. Genel Merkezinden gönderilen Gazi Enstitüsü Edebiyat Profesörü Bay A. Kutsî Tecer tarafından Halk Edebiyatı hususiyetleri hakkında, Tarih, Dil Edebiyat Fakültesi Doçentlerinden B. Bedrettin Tuncel tarafından halk teması, Karagöz hakkında Mülkiye okulu Prof. B. Nurettin Sevin tarafından Türkcenin telefuz bakımından tetkiki hakkında Prof. Bay Kâzım Gürkan tarafından Çocuk düşürme hakkında, Ziraat okulu Doçentlerinden B. Naili Orman tarafından Türkiyede bağcılık ve bağcılıkta Afyon'un yeri hakkında konferanslar vermişlerdir.

Halkımızın faydalanması yönteminde çok mühim, ve çok değerli Olan bu konferanslar kesif bir halk kütlesi tarafından dinlenmiş ve sayın konferansçılarımız evimizin ve halkımızın minnetlerini kazanmışlardır.

Musiki Hareketi :

Evimizin mühim bir ihtiyacı olan musiki faaliyeti yeniden ihya edilmiş ve beş ay zarfında inkişaf göstermiş. Halkevinin tedarik ettiği mandolinlerle ve temin ettiği musiki muallimi vasıtasile bir mandolin kursu açmış burada gençlerin musiki heves ve istidadını tatmin eylemiştir. Büyük bir rağbet gören musiki salonunda muntazaman çalışan gençler muhtelif toplantılarda konser vermeğe muvaffak olmuşlardır.

Halkevi Bandosu :

Senelerdenbesi halkımızın özlediği bandoyu da nihayet evimiz teşkile muvaffak olmuştur. Bunun için de vaktile askerî muzıkada çalışmış şehirli ve köylü yurddaşlardan ve bunlara heveskâr yeni istidatlardan da ilâve ederek bir bando teşkil edilmiştir. İlk defa 23 Nisan çocuk bayramında ve sonra 19 Mayıs gençlik bayramında hazır bulunmuşlar yeni ve düzgün kıyafetlerle ve güzel çaldıkları havalarla halkın takdirini celbetmişler geçit resimlerini mükemmelen idare etmişlerdir.

Spor faaliyeti :

Halkevi gençleri aynı zamanda Gençlik Spor teşkilatı ile çalış-

ma birliği yaptığı gibi Spor salonumuzda da Güreş minderleri ufki ve şakulî parmaklıklarda, güreş, boks ve muhtelif salon sporları ve hareketleri yapmaktadırlar. Dışarda da koşu atlama, voleybol, av gezisi gibi spor hareketlerine devam etmekteledir. Gençlerimiz büyük bir hevesle spor faaliyetlerinin her şubesinde muvaffakiyet göstermeğe çalışmaktadırlar.

Parasız Sinema :

17 Defa parasız sinema gösterilmiş C. H. P. genel merkezinden gelen millî filimler halkımıza meccanen gösterilmiştir. 10 bine yakın halkımızın seyrettiği bu faydalı filimlerden şehrimizin dış mahallelerine kadar kadın erkek bir çok yurddaşlar istifade etmiştir.

Sosyal yardımın hizmetleri ;

Bu kolumuzda diğer kollar gibi faaliyetini ameli bir sahada göstermiş ve bütün tahsil müddetince kimsesiz ve fakir elli ilk mektep talebesine sıcak öğle yemeği yedirmiş. 1333 adet birinci ve ikinci yıl okuma kitabını köylerde fakir ilk mektep talebelerine tevzi etmiş. Müracaat eden hastaları muayene ettirmiş giyim ve ilaç yardımı yapmış ve Ankaraya da tedavi için hasta göndermiştir.

Halk dersahleri :

Türkçe okuma yazma bilmiyen vatandaşlar için kurs açılmış ve ceza evinde şube tesis edilmiş ve muvaffak olanlara belgeleri verilmiştir.

Resim ve fotoğraf sergisi :

Mahallî istidatların inkişafı amatör sanatkârları teşvik için evimizde bir de resim ve fotoğraf sergisi açılmış musabakada derece alanlar taltif edilmiş ve seçilen resim ve fotoğraflar Ankara halk-evleri büyük resim sergisine gönderilmiştir. Ayrıca fotoğrafçılık kursu da amatörlerin arzularını tatmine çalışmaktadır.

Köy gezisi :

Çakır ve Anbanaz köy gezileri yapılmış köylülerle bütünlüğümüz, birliğimiz hakkında konuşmalar yapılmış Doktor ve Veteriner geziye iştirâk etmiş sıhhi hasbuhallerde bulunulmuştur.

Çaylı toplantılar :

Değerli ve sayın valimiz Osman Sabai Adal'ın Afyonumuzu teşrifleri şerefine bir çay ziyafeti verilmiş ziyafette bütün halkevi şube heyetleri hazır bulunmuş ve valimiz kolların muhtelif

faaliyetlerine ait hasbuhallerde bulunmuşlardır.

Bundan başaaka şehrimizin yüksek tahsil gençlerine ve temsil kolu azaları kendi aralarında bir çaylı toplantı yapılmıştır.

Evimizde karagöz :

Temsil şubemizin kıymetli unsurları tarafından mahallî mevzu-
dan alınarak yazılmış bir parçayı ve karagöz Ankarada, ve diğer
karagöz piyesleri beş def'a temsil edilmiş seyircilerin taktir ve
tebriklerini kazanmışlardır, Bundan başka Ankaradan gelen Halk
edebiyatı ve Halk temaşası mevzulu konfrans hey'eti arasında
gelen Ankara radyosu sanatkârlarından Bay Küçük Ali de Sinema
salonumuzda bir karagöz temsili yapmış. Ve kalabalık bir halk
kütlesinin taktir ve hayranlıklarını kazanmıştır.

Aile toplantıları :

Yılbaşı münasebetile Temsil şubesi azaları tarafından ve güzel
san'atlar Ş. tarafından da tertip edilen aile toplantıları gayet samimi
bir hava içinde yapılmış ve bu toplantılarda faideli konfrans, muh-
telif eğlentiler tertip edilmiş ve ayrıca sinema gösterilmiştir.

Edebiyat gecesi :

Edebiyat Ş. Mensupları aralarında tertip ettikleri toplantıda,
edebiyat şubesinin vazife ve faaliyetleri hakkında ve halk edebi-
yatı hakkında konfrans verilmiş ve Afyon'un yetiştirdiği büyük
şairlerin şiirlerinden parçalar okunmuştur. Ve faydalı hasbihallerde
bulunulmuştur. Bu toplantıya C. H. P. Müfettişi Sayın Bay Sadettin
Uraz ve sayın valimiz Bay Osman Sabri Adal'da şeref vermişlerdir.

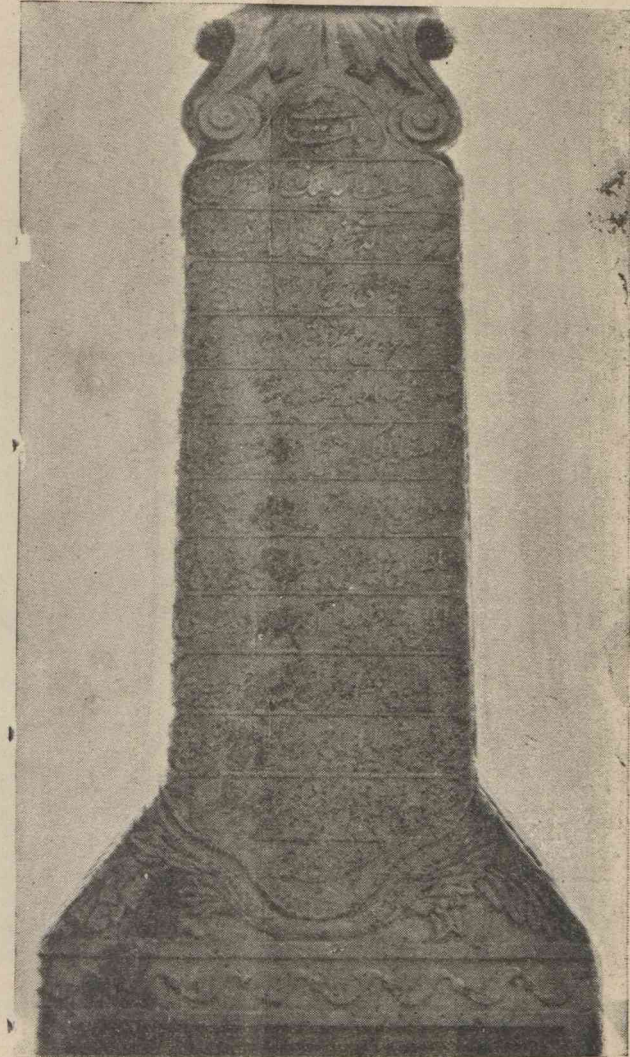
Evimizde verilen temsiller :

Temsil şubemiz tarafından "Yanlış yol - Kanun adamı - Beyaz
baykuş - Uzun Mehmet,, piyesleri muvaffakiyetle temsil edilmiş ve
halkımızın rağbet ve alâkası dolayisile bazıları 2 şer def'a sahneye
vazedilmiştir. Sanatkâr Vedat Urfi bizzat kendi eseri Beyaz bay-
kuşun Rejisörlüğünü ifa etmiştir. Şehrimiz ilk okul öğretmenleri
tarafından ayrıca "Eğitmen,, adlı piyes muvaffakiyetle temsil edil-
miştir.

23 Nisan Çocuk bayramı münasebetile şehrimiz ilk okulları
talebeleri tarafından muhtelif çocuk temsilleri yapılmış mini, mini
yavrular kendilerini çok beyendirmişlerdir.

Temsilelerimiz Dinarda :

Temsil şubemiz azalarından 16 kişilik bir gurup 19 Nisanda
Dinar kazasına giderek (Beyaz baykuş) piyesini oynamışlardır.
Halk terbiyesi yönteminden çok değeri olan; Kokain; Kumar ve
diğer sefahatların insan nesli üzerinde yaptığı acı ve kötü tesir-
leri canlı bir surette gösteren bu eseri oynayanlar Dinarlılar tara-
findan fevkalade takdir ve alkışlarla karşılanmışlardır.

Namık Kemal'in Afyonda medfun annesinin
Kitabeli Mezar Taşı

Merhume Fatıma Zehranın vakıf kitabındaki yazı

Aziz Şairimiz Merhum Vehbi Çizmeci

Halkevi Dergileri

Halkevi-nin adı	Derginin Adı	Halkevi-nin adı	Derginin adı
Adana	Görüşler	Isparta	Ün
Afyon	Taşpınar	İzmir	Fikirler
Amasya	Yeşilirmak	Kars	Doğuş
Antalya	Türk Akdeniz	Konya	Konya
Bafra	Altınyaprak	Manisa	Gediz
Balıkesir	Kayak	Mersin	İçel
Bursa	Uludağ	Merzifon	Taşan
Burdur	Ülker	Milâs	Yeni Milâs
Artvin	Çoruh	Muğla	Muğla
Denizli	İnanç	Niğde	Akpınar
Diyarbakır	Karacadağ	Niksar	Ülker
Elazığ	Altan	Trabzon	İnan
Eminönü	Yeni Türk	Samsun	19 Mayıs
Eminönü	Halk bilgisi haberleri	Sinop	Dıranaz
Kayseri	Erciyeş	Sivas	Orta yayla
Eskişehir	Halkevi	Yozgat	Bozok
Giresun	Aksu	Zonguldak	Kara Elmas

İmtiyaz sahibi : A. Sami Onur.

Neşriyat Müdürü : Yahya Akın

İdare yeri : AFYON HALKEVİ

Basıldığı yer : Eskişehir CÜZELİŞ BASİMEVİ

KURUMU

Korum Adı: TÜRK TARİH KURUMU
Sicil No: 255.7.2/24/800121
DERGİLER TAŞPINAR 86 (1941) Markası: MARKASIZ Bulunduğu
Yer: Konusu:

